

Alkossuk meg a béke tudományát!

(Folyt. az 1. oldalról)

az értelmiségi dolgozók hogyan támogatják a béke megvédésének ügyét. A konferencia megmutatta hazánk elszántságát, azt, hogy élni, dolgozni, alkotni akarunk, és ez nemcsak a 9 millió magyarok véleménye csupán, hanem a két és fél millió embernek a legtermészetesebb gondolatát fejezi ki: az élethez való ragaszkodást.

Ábrahám Ambrus előadása

A délutáni ülés Ábrahám Ambrus Kossuth-díjas egyetemi tanár, akadémikus „A háborúval kapcsolatos lelki és testi megterhelések hatása az emberi szervezetre” című előadásával kezdődött. Ebben kifejtette, hogy a háborút nem lehet a létért való küzdelemként felfogni.

— *Mi nem tartjuk — mondta — a háborút természeti törvénynek — mint sok polgári tudós — és azt valljuk, hogy igenis, a háború kiküszöbölhető. Nem volt mindig háború, az emberi civilizáció teremtette meg, az agy fejlesztette ki. Az élnyomok és elnyomottak szembenállása a létalapja. És nincs nagyobb kötelessége a civilizált világnak, mint a háború teljes megszüntetése. A háború teljes kiküszöbölése, ma még utópia. De eljön az idő, amikor valóság lesz.*

V. P. Komiszarenko akadémikus, az Ukrán Békatanács elnöke, miután üdvözölte a konferenciát, ismertette az atomrobbantások által keletkezett szennyeződések okozta veszélyeket. A hírosimai atombomba még ma is szedi áldozatait, tízenöt év után. Beszített arról, hogy a radioaktív anyagok súlyos elváltozásokat okoznak az emberi szervezetben, és mint ez Japánban tapasztalható, sokan halnak meg ma is, vagy gyakran voltak betegek, sokszor gyengélkednek, alacsony munkabírásúak, akik a két ledobott atombomba hatására voltak annakidején. Sokan életüket, nem akarnak gyereket és idegbántalmakban szenvednek. Halott utódok jönnek a világra, torzszülöttek.

A tudomány eredményeit — mondotta V. P. Komiszarenko — az emberiség javára kell fordítani és ennek megvalósításáért küzdeni kell! Ezt követően dr. George Fuchs bécsi egyetemi tanár arról beszélt, hogy a sugár-

lósy Károly kalocsai főorvos és Sándor Jenő Szolnok megyei pedagógus felszólalásával ért véget.

A délutáni ülésen dr. Rávnay Tamás, a Szegedi Orvostudományi Egyetem rektora elnökölt. A szünet utáni első felszólaló Miklós Klára, a Szegedi Nemzeti Színház Jászai-díjas művésznője volt, aki a művészek nevében üdvözölte a konferenciát és előadta Hans Keller A béke győzni fog versét.

védelem genetikai hatásai az egész emberiség problémáját képezik.

Dr. Karády István egyetemi tanár, az orvostudományok kandidátusa a háborús megterhelések kóreléttani jelentőségéről beszélt. Az emberi szervezet sok esetben képtelen a háború után egészségének visszaállítására

Ortutay Gyula beszéde

Végül dr. Ortutay Gyula akadémikus, a Hazafias Népfront főtitkára szólalt fel. Értékelte az eddigi tudományos konferenciákat. Elmondta, hogy a konferenciák tanácskozásain csaknem 800—900 tudományos kutató vett részt. Az előadások vitáinak ismertetése révén a hazai tudóközvélemény és közgondolkodást áthatják az elhangzott eszmék. Ráműtött arra, hogy minden tudomány középpontjában az ember, a társadalom fejlődésének ügye áll, legyen az akár természettudományi, filozófiai stúdium vagy közgazdasági elmélet, technikai gyakorlat elemzése. De az ember legszebb tudománya mégis az a tudomány, az az irányító és szervező mun-

s egy életen át viseli a stressz-behatások káros nyomait.

Dr. Huszák István Kossuth-díjas egyetemi tanár a Testi és lelki megterhelések pszichológiai következményeiről hívta fel a figyelmet.

— A háborúnak súlyos erkölcsi emberromboló hatása van — hangsúlyozta — és amikor a háborús rém — a rádió hullámainak gyorsaságával terjed, ez nem hagyható figyelmen kívül, mert a háborús megterhelések hatása primitív érzelmi világgá lesz az ember.

Dr. Obál Ferenc tanszékvezető egyetemi tanár, az orvostudományok kandidátusa a sugárenergia biológiai hatását vizsgálta. Kiemelte, hogy az atombomba-kísérletek okozta sugárnövekedés máris számadatokkal kifejezhető, s ez nagyon nagy veszélyt rejt magában az emberiség jövőjét tekintve.

Felszólalt dr. Petri Gábor egyetemi tanár, országgyűlési képviselő is, aki a növekvő fegyverkészletekre hívta fel a résztvevők figyelmét.

ka, amely a társadalom igazságait valósítja meg, amely a munka és az alkotás szabad világát teremti meg, amelyik igazában a békében valósul meg. Ez a világ a szocialista társadalom világa, s minden jóakarató munkás alkothat benne. A tudósoknak egyszerre kell saját szakmáját és ez a legigazabb, legfontosabb tudományt ismernie: erről a kettőről szólt minden tudóskonferenciánk, így az igen értékes szegedi konferencia is — fejezte be beszédét dr. Ortutay Gyula.

A tanácskozás dr. Rávnay Tamás egyetemi tanár, a Szegedi Orvostudományi Egyetem rektorának zárszavával ért véget.

(B. Gy.)

Százötven éve halt meg az első magyar — orvosi füvészkönyv szerzője

Emlékezés Diószegi Sámuelre

A XVIII. század végén jelentős határhőhöz érkezett a magyar botanika. Ekkor születnek az első jelentősebb magyar nyelvű munkák, amelyek a magyar hazai növénytan számára felbecsülhetetlen értéket jelentenek. Ebben a munkában orosz-lánrészét vállalt egy izzig-vérig nemzeti gondolkodású ember, Diószegi Sámuel, aki bár nem volt botanikus, a botanika és az orvostudomány számára maradandót alkotott. Linné rendszerét ő ültette át magyarra, megtremlte a leíró növénytan és morfológia szaknyelvét.

Hogyan is jutott el nevezetesen alkotásig? Diószegi 1760-tól 1813-ig élt. Mint a debreceni főiskola diákja kezdte pályáját, ahol ekkor még a természettudományokat nem adták elő hivatalosan. Szorgalmas tanuló, kitűnő matematikus volt.

Már ekkor készült egy külföldi tanulmányútra. A német nyelvet magánszorgalomból sajátította el, s ki-került a természettudományok egyik korabeli európai hírességű egyetemre, Göttingába.

Hazajövetele után, 1779-ben feleségül vette Fazekas Máriát, s így kapcsolatba került Fazekas Mihály-al, a Ludas Matyi szerzőjével. Együtt írták meg a Magyar Füvészkönyvet, amely 1807-ben jelent meg Debrecenben mintegy 3000 példányban. Érdeklődés hiányában a kiadott köteteknek fele egy pincében porosodott. A könyv sikertelensége csak befolyásolta tudósbetegségét, amely egyre inkább elhatalmasodott rajta, 1813. augusztus 2-án sírba döntötte. Az elélt Füvészkönyv sikertelenségét egy

önálló munkával pótolta, megírta az Orvosi Füvészkönyvet, mint a Magyar Füvészkönyv praktikai részét.

Diószegi munkásságának jelentőségét nem győzzük eléggé hangsúlyozni, mert az valóban forradalmi tettek számít tudományos, és gyakorlati szempontból is. A gyakorlat számára irt munka nem csak szakmai, hanem irodalmi szempontból is gyönyörű kötet olvasmány. Szinte felderül az olvasó, ha olvassa az érdekes leírásokat egyes növényekről, azok orvosi használatáról. Természetesen találkozhatunk több

túlháladott nézetekkel is az egyébként tudományos szempontból is alapos munkában. Ezen negatív vonások mellett azonban értékes leírásai a növények orvosi hasznáról, amelyekkel nagy hiányosságot pótol, felmérhetetlenek. Diószegi munkásságának valódi értékét csak napjainkban mérhetjük fel igazán, amikor is az általa megírt, még pusztán egyszerű megfigyelésekre támaszkodó leírások a növények gyakorlati felhasználásról kísérleti bizonyítékok birtokában eredményesen használhatók. Laki Ferenc

Pályázatot hirdet a Természettudományi Közlöny

A Természettudományi Közlöny c. folyóirat tudományos ismeretterjesztő cikkei irására pályázatot hirdet a lap olvasói számára. A témakör: »A tudomány mindinkább terjedő erevé válik.« A szerző nevéét és címét tartalmazó, jelígyével ellátott, lezárt borítékok mellékelni kell a pályaműhöz. A pályamű terjedelme 9—10 normál gépelt oldal lehet. (Oldalanként 28 sor.) A pályázóknak öt példányba kell beküldeniük műveiket a folyóirat szerkesztőbizottsága címeire, a téma illusztrálására kívánatos, esetleges 4—5 képpel együtt. A beküldési határidő: 1963. szeptember 30. Pályadíjak: I. díj (három db) 1000.— Ft, II. díj (három db) 750.— Ft, III. díj (három db) 500.— Ft.

A pályázat díjnyertes cikkeit a folyóirat szerkesztőbizottsága leközzölteti, s megjelenésekor a közlésért járó honoráriumot is kifizeteti. Leközzlik azon pályaműveket is, melyek jutalmazásban nem részesülnek ugyan, de amelyeket a szerkesztő bizottság — a pályamű színvonalából következően közlésre javasol. E művek szerzőinek is a szokásos szerzői honoráriumot utaltatják ki.

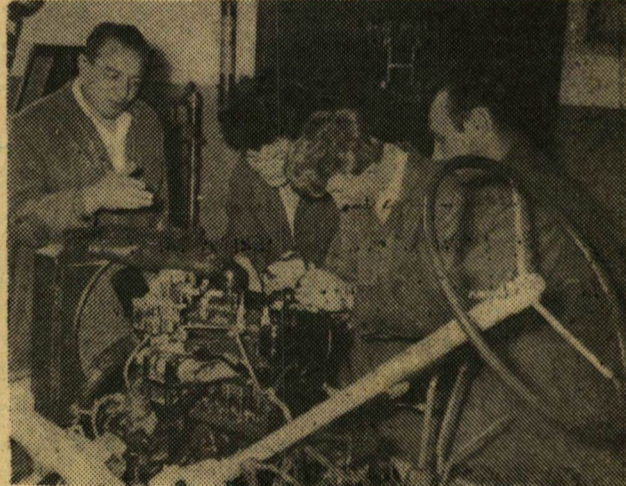
Motorszerelő tanfolyam Háztartási gépek bemutatója

AZ EGYETEMI NÖDOLGOZÓK SZÁMÁRA

A József Attila Tudományegyetem Szakszervezeti Bizottságának nöbizottsága eredményes munkát végzett az elmúlt hónapokban. Az egyetemi nödolgozók részére motorszerelő tanfolyamot rendezett, melyen Udvardi Ferenc, a Ságvári Endre

tására. Az egyetem nödolgozó Kertes Mihály, a villamosági gépek szaküzletének vezetője, előadása után számos kérdést tettek fel a gépek használatára, a veszélyesség elkerülésére vonatkozóan.

Júniusban két jelentősebb rendezvényt bonyolított le sikeresen a nöbizottság: 18-án ünnepélyt szerveztek az egyetem nyugdíjasai számára, valamint gyermeknapot rendeztek az egyetem dolgozóinak és oktatóinak gyermekeinek részére.

A motorszerelő tanfolyam résztvevői Udvardi Ferenc politéchnikai tanár irányításával nagy érdeklődéssel tanulmányozzák egy autó-motor alkatrészeit.

Kun fotó

A háztartási gépek bemutatóján az egyetem nödolgozó számos kérdést tettek föl Kertes Mihálynak, a villamosági gépek szaküzletének vezetőjének.

Daloló két hét lengyel földön

Az Egyetemi Énekkar külföldi hangversenykörútjáról

Csaknem egy évig tartó felkészülés, a vártnál kissé gyengébben sikerült búcsúhangverseny, nagy várakozások és izgalmak után érkezünk meg Krakóba, lengyelországi hangversenykörútunk első állomására, május 15-én késő este, a szyezecini műszaki egyetem vendégeiként. A Krakó melletti Nova

Hutában adtuk első lengyelországi hangversenyünket. Meggyőződhettünk arról, hogy a lengyel-magyar barátság ma is intenzíven élő és ható hagyomány. Erre gondoltunk, és gondoltak lengyel kísérőnk is másnap, mikor a krakkói vár tornyainak kriptájában megkoszorúztuk Báthori István sírját.

Négynapos varsói tartózkodásunk felejthetetlen emléme a Zelazowa Wolában található Chopin-házhoz tett látogatásunk volt. Vasárnap délelőtt, csodálatos napsütésben sétáltunk a házat övező hatalmas park zöldelő fái alatt, s megigézten hallgattuk a kis ház nyitott ablakain át kiszűrődő akkordokat.

Utunk következő állomásán, Poznanban a hangszer-múzeum volt a legérdekesebb látványosság, itt őrzik Chopin zongoráját is. Egy hatalmas gumigyár kultúrtermében hangversenyztünk a gyár munkásai előtt.

Izgatottak, boldogok és kíváncsiak voltunk, mikor másnap már Szczecin felé száguldott velünk a személyvonat óránként 100—120 km-es sebességgel.

A pályaudvaron testvér-énekkarunk tagjai fogadtak bennünket, élükön rektorunkkal. Virágot hoztak nekünk, dallal köszöntötték a vendégeket, s mi is meghatottan feleltünk dallal.

Egy három estéből álló hangversenyorozat keretében adtuk első koncertet. A szyezecinek énekkara ez alkalommal ünnepelte működésének tizéves jubileumát. Az első és harmadik estén ők adtak koncertet, a másodikon mi. Nyolcvanöt tagú együttesük hatalmas hangereőt képvisel, nagyszerű tenorszólammal, kultúráltn éneklő és nagy dinamikai teljesítményekre képes női karral rendelkezik.

A mi hangversenyünkre május 24-én került sor. Már a főpróbán meggyőződhettünk arról, hogy a hangverseny színehelye, a helyi filmonikusok nyolcszázszemélyes hangversenyterme akusztikai szempontból nagyon ideális. A himnuszok elhangzása után Szabó Gábor, elsőéves magyar—olasz szakos hallgató, énekkarunk tagja rövid lengyel nyelvű üdvözlő beszédet mondott. Produkciójuk után egyre emelkedettebb lett a hangulat, a vastápsokát kellemes meglepetésekkel, műsoron kívül előadott lengyel népdalfeldolgozásokkal honorálta az énekkar.

Nehéz volt a búcsúvétel. Mikor vonatunk elhagyta a vendéglátó város pályaudvarát, a lányok a kocsiszakokba zárkóztak, a függönyöket összehúzták. A fiúk jórésze erősen kihajolt a nyitott vonatablakokon, hogy még utoljára valamit láthasson a mögöttünk maradó lengyel tájakból.

Cs. F.

csoporthoz tartó csoport egyik kérdése: Verdinek milyen operáiról tud? Az e kérdésre adott válaszok öt mű megnevezéséig mindenként 2—2 pontot, az ötön felül megnevezett művekért címenként 3—3 pontot kaptak. A minőségi pontozásra szolgáljon a következő példa: A képzőművészeti kérdéscsoport egyik kérdése: nevezz meg a „Mona Lisa”, az „Éjszakai őrzőjárt”, a „Hunyadi László siratója”, a „Majális”, és a „Juss” című képek alkotóit. Helyes válaszok esetén, megnevezett alkotónként 3—3 pontot, a teljes megfigyéltséért külön 3 pontot kapott a hallgató.

mot azonban negyvenben alapultott meg. Aki ezt elérte, teljesítménye százszázalékosnak minősül.

A sokoldalú képzettségért

Természetesen az értékeléssel, a számok „megszólaltatása” után levont rendkívül sok és nagyon értékes következtetés levonásával és megszövegezésével — amelyekről egy későbbi számban szeretnénk tájékoztatást adni — a munka nem ért véget. Mindezt csak kiindulási pontnak tekintjük ahhoz, hogy az Egyetem keretein belül, állami és társadalmi szervek széleskörű közreműködésével megtaláljuk azokat a formákat és eszközöket, melyek alkalmasak lehetnek arra, hogy hallgatóink általános érdeklődési irányait — ahol az szükséges — helyes mederbe tereljük, másrészt minél magasabbra emeljük az egyetemről kiképzülő fiatal jogászok általános műveltségi színvonalát, illetőleg ilyen irányú további fejlődésükhöz egyetemi éveik alatt szilárd alapokat szerezzenek. Úgy véljük, ezzel is — s nem is kis mértékben — hozzájárulunk a műveltségsokoldalúan képzett szocialista embertípus kialakításához.

Dr. Szűcs István

Egy s más KI MIT TUD...

Az egyetemi Ki Mit Tud? sikerén felbuzdulva meg kellene rendezni az előadók, »ki mit tud«-ját is. Milyen érdekes lenne például, ha a Bolyai Intézetben a Binominalis tétel alkalmazásai a középfrencia nyelvjárás felhangjaiban c. kollégiumot tartaná P. Huba bölcsészjelölté, majd a jogi karon a Polgárjogi bölcselmek a Cyprus anonyms felhártegy gyantajáratában c. spekkollégiumra hívna meg R. Tas adjunktust, és a Kémiai vegyelemzés távlatai Balassi Bálint virágneveiben c. nyolcvan előadásból álló tanfolyamot tartaná a magyar intézetben S. Tóthótm kémikus docens.